

дослідницької діяльності, індивідуальної роботи з учнями, а також організації участі у мистецьких та творчих конкурсах, театралізації.

Список використаних джерел :

1. Барко В. (2000). Психолого-педагогічна діагностика творчого потенціалу особистості учня в навально-виховному процесі. К. 85 с.
2. Дичківська І. М. (2004). Інноваційні педагогічні технології. К.: Академвидав, 351 с.
3. Brody, L. E., & Mills, C. J. Gifted children with learning disabilities: a review of the issues. *Journal of learning disabilities*. 1997. 30(3), 282–296. URL: <https://doi.org/10.1177/002221949703000304>
4. Інклюзивне навчання. Сайт Міністерствп освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> (дата звернення 21.10.2022.)
5. Котляр В. П. (2006). Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей. К.: Кондор, 200 с.
6. Wormald, C. An enigma: barriers to the identification of gifted students with a learning disability, Doctor of Philosophy thesis, Faculty of Education, University of Wollongong, 2009. URL: <https://ro.uow.edu.au/theses/3076> (дата звернення 21.10. 2022.)

Василик М.В.

магістрантка групи змСП-21
факультету педагогіки і психології
ТНПУ ім. В. Гнатюка

Лещук Г. В., к. п. н., доцент кафедри
соціальної роботи та менеджменту
соціокультурної діяльності ТНПУ

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Актуальність теми дослідження. Проблема розвитку соціальної педагогіки у нашій країні є дуже актуальною, адже професія

«соціальний педагог» виникла близько десяти років тому в Українській освітній діяльності. На сьогоднішній день освіта, взявши у своїй діяльності, як першочергове, виховання та формування особистості, змінює свій зміст і методи роботи. Актуальність роботи соціального педагога як професіонала, є дуже необхідною в закладах загальної середньої освіти.

Метою нашої публікації є розкриття особливостей професійної діяльності соціального педагога у закладах загальної середньої освіти.

Існує ціла низка підходів, де в основу визначення поняття «соціальний педагог» визначені особливості професійної діяльності соціального педагога у ЗЗСО. О. Безпалько пропонує визначення соціального педагога як «спеціаліста, зайнятого у сфері соціально-педагогічної роботи або освітньо-виховної діяльності, що організовує взаємодію освітніх і позанавчальних установ, сім'ї, громадськості з метою створення у соціальному середовищі умов для соціальної адаптації та благополуччя в мікросоціумі дітей та молоді, їх всебічного розвитку» [1]. Соціальний педагог, на думку В. Поліщук, «покликаний творчо реалізовувати систему соціально-педагогічного сприяння розвитку і саморозвитку особистості, створювати умови найбільшого сприяння реалізації життєвих потреб і можливостей кожної людини» [7, с. 5].

Загалом ми можемо констатувати, що соціальний педагог є особливим фахівцем у виховній роботі з дітьми, підлітками, молоддю, дорослими. В особливості його роботи входить створення сприятливих соціальних та навчально-виховних умов для розвитку й соціалізації особистості. Це спеціаліст, який зайнятий у сфері соціально-педагогічної роботи і освітньо-виховної діяльності; він організовує взаємодію освітніх та позашкільних закладів та установ, сім'ї, громадськості з метою створення в соціальному середовищі умов для соціальної адаптації та благополуччя в мікросоціумі дітей та молоді, їх всебічного розвитку [3, с. 10].

Провівши узагальнення та проаналізувавши вище згадані підходи до визначення професії «соціальний педагог», ми можемо визначити,

що такий спеціаліст здійснює соціально-педагогічну діяльність у соціумі: організовує виховну роботу з учнями, батьками та педагогічними працівниками в різних соціокультурних середовищах; виступає посередником і організатором взаємодії між особистістю і різними соціальними інститутами; здійснює захист інтересів і законних прав людини; допомагає у вирішенні проблемної ситуації, доцільно використовуючи певні соціальні ресурси [6, с. 15].

У своїй діяльності соціальний педагог керується Конституцією і Законами України, Указами Президента України, рішеннями Кабінету Міністрів України і органів управління освітою всіх рівнів з питань навчання і виховання учнів; правилами і нормами з охорони праці, техніки безпеки і протипожежного захисту, а також статутом і локальними правовими актами школи (в тому числі – Правилами внутрішнього трудового розпорядку, наказами і розпорядженнями директора школи, посадовою Інструкцією), трудовим договором, Декларацією прав людини, Конвенцією про права дитини, Положенням про психологічну службу системи освіти України (наказ Міністерства освіти України за № 127 від 03.05.99 року) тощо.

Діяльність соціального педагога ґрунтується на гуманістичному та компетентнісному підходах. Реалізація гуманістичного підходу передбачає дотримання соціальним педагогом таких правил: ставитися до дитини як до найвищої цінності, сприяти виявленню взаємної відкритості, відвертості; допомагати учням зрозуміти власну цінність через відчуття довіри, поваги, любові, розвиток у нього почуття власної гідності; виявляти турботу і любов до вихованців; відмовитися від моралізування, замінивши його спільним з вихованцями вирішенням життєвих проблем; розвивати в учнів здібності конструювати соціально цінну діяльність [4, с. 112].

Зміст соціально-педагогічної діяльності визначають наступні функції: діагностична, прогностична, консультативна, правозахисна, профілактична, організаторська, координаційно-посередницька функція фандрейзингу [2, с. 16].

Вважаємо, що важливою особливістю соціально-педагогічної роботи в загальноосвітній школі, на відміну від суміжних сфер діяльності, є її посередницький характер. Соціальний педагог виступає посередником між учнем і соціумом. За умови більш детального аналізу посередництва можна виділити декілька напрямів його здійснення: між учнем і різноманітними структурами й установами; між учнем та вчителями і вихователями; між дитиною та батьками; між учнем та іншими спеціалістами, які залучаються до вирішення виховних та навчальних проблем учня (тренери, керівники гуртків); між учнем та різними групами ровесників, молодіжними групами тощо [6, с. 136].

Ефективне здійснення соціальним педагогом посередницької функції можливе в разі дотримання таких умов: розуміння соціальним педагогом проблем учня, його здатності перейматися змістом проблеми дитини; адекватного представлення (презентації) і вираження (репрезентації) проблем учня; наявності знань про існування соціальних ресурсів різних закладів та установ, що займаються проблемами дітей та молоді; наявності знань про інструментальні можливості суміжних професій, представники яких залучаються до вирішення проблем учня; уміння забезпечувати порозуміння різних спеціалістів та їх ефективне співробітництво; довіри до соціального педагога учня і тих людей, з якими у нього виникли проблеми (що досягається завдяки професіоналізму та бездоганній роботі соціального педагога) [5, с. 11].

Висновок. Соціальний педагог в системі освіти – це педагог, який здійснює комплекс заходів щодо надання соціально-педагогічної допомоги, спеціального виховання, освіти і розвитку особистості. Уся робота соціального педагога в закладах освіти підпорядкована створенню оптимальних умов для різнобічного розвитку учнів, захисту їхнього психічного, фізичного, соціального і духовного здоров'я, сприяння педагогічно доцільному і безконфліктному входженню молоді людини у світ дорослих, підготовка до

самостійного життя в суспільстві, попередження і педагогічна корекція вад та відхилень у соціальному розвитку особистості.

Перспективною вважаємо оптимізацію змісту соціально-педагогічної роботи в загальноосвітній школі шляхом його оновлення через впровадження інноваційних форм і методів роботи та залучення фахівців різних галузей та сфер діяльності до процесу попередження і розв'язання соціально-педагогічних проблем.

Список використаних джерел:

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2009. 79 с.
2. Березіна В., Єрмоленко Г. Соціальний педагог у школі. *Виховання школярів*, 1994, № 2. 205 с.
3. Капська А. Й. Соціальна педагогіка : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 488 с.
4. Лукашевич М.П. Соціалізація. Виховні механізми і технології : підручник. К. : ІЗМН, 2008. 112 с.
5. Овчарова Р. В. Справочная книга социального педагога. П.: ТЦ Сфера, 2001. 480 с.
6. Сорочинська В. Є. Організація роботи соціального педагога: навч. посіб. для студ. вищ. навч. Закладів. К.: Кондор, 2005. 208 с.
7. Поліщук В. А. Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти: дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Тернопіль нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка . Тернопіль, 2006. 136 с.